

การแปรในการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยโคราช

ในบทที่ 3 ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาไทยโคราชโดยการใช้อรรถลักษณะในบทนี้จะกล่าวถึงการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยโคราช ซึ่งมีแบบแผนสม่ำเสมอคือไม่มีการแปรและการใช้คำลักษณนามที่มีการแปร ก่อนที่จะกล่าวถึงการใช้ทั้ง 2 แบบนี้ จะได้อีกกล่าวถึงการแปร และตัวแปรที่ได้กำหนดไว้เสียก่อน

การแปรในการใช้คำลักษณนาม หมายถึง การที่ผู้บอกภาษาบางคนใช้คำลักษณนามแปรไปจากคำลักษณนามที่ผู้บอกภาษาล้วนใหญ่ใช้ กล่าวคือ โดยทั่วไปแล้วผู้บอกภาษาจะใช้คำลักษณนามคำหนึ่งกับคำนามที่มีอรรถลักษณะร่วมกันชุดหนึ่ง แต่มีผู้บอกภาษาบางคนใช้คำลักษณนามคำอื่น ๆ กับคำนามที่มีชุดอรรถลักษณะดังกล่าว

ตัวแปรที่กำหนดไว้ในสัมมุตฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรทางสังคมไว้ 2 ตัวแปร คือ อายุ และอาชีพ โดยมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาว่าการใช้คำลักษณนาม และจำนวนคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยโคราชที่หมู่บ้านดังกล่าวนี้ จะมีความแตกต่างกันหรือไม่ถ้าผู้พูดมีอายุและอาชีพต่างกัน ผู้วิจัยกำหนดผู้บอกภาษาเป็นเพศหญิงที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประถมศึกษาตอนต้น คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้บอกภาษาแบ่งเป็น 3 กลุ่มอายุ คือ อายุ 12-19 ปี กลุ่มหนึ่ง 30-39 ปี กลุ่มหนึ่ง และ 50-59 ปี อีกกลุ่มหนึ่ง กลุ่มอายุละ 3 คน ผู้บอกภาษาเหล่านี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มอาชีพ คือ อาชีพค้าขายและเกษตรกรรวม ดังนั้น จำนวนผู้บอกภาษาในแต่ละกลุ่มอาชีพจึงมีกลุ่มละ 9 คน รวมเป็นผู้บอกภาษาทั้งหมด 18 คน (ดูรายละเอียดใน 1.5.4)

4.1 การใช้คำลักษณนามแบบไม่มีการแปร หมายถึง การที่ผู้บอกภาษาใช้คำลักษณนามเหมือนกันทุกคนกับคำนามที่มีอรรถลักษณะชุดเดียวกันโดยไม่มีคำลักษณนามอื่นมาปะปนด้วยเลย การใช้คำลักษณนามในลักษณะนี้มีไม่มากนัก คือ ประมาณ 13 % ของคำลักษณนามในภาษาไทยโคราชเท่าที่พบในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาคำลักษณนามเหล่านี้พบว่าส่วนใหญ่เป็นคำลักษณนามที่ปรากฏกับคำนาม

ประเภทล่ำนของพืช เช่น ดอกพืช ใบพืช ผลพืช เป็นต้น ใต้แก่คำลักษณะนามต่อไปนี้¹

ดอก (1)

- ชีวิต
- ล่ำนที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ล่ำนของพืช
- กลุ่ม
- + ดอกพืช

ปรากฏกับคำนาม ดอกช่อกลิ่น ดอกดาวเรือง ดอกกุหลาบ
ดอกบัว ดอกบานชื่น ดอกกระหล่ำ ดอกคูณ (หนึ่งดอกเล็ก ๆ
ในช่อ) ดอกตะแบก (หนึ่งดอกเล็ก ๆ ในช่อ)

ใบ(2)

- ชีวิต
- ล่ำนที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ล่ำนของพืช
- กลุ่ม
- + ใบพืช

ปรากฏกับคำนาม ใบพลู (เอกพจน์) ใบไม้ ใบมะกรูด (เอกพจน์)
ใบมะม่วง

เมล็ด (1)

- ชีวิต
- ล่ำนที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ล่ำนของพืช
- กลุ่ม
- + ผล
- + ขนาดเล็ก

ปรากฏกับคำนาม ข้าว (ที่ต้แล้ว) ข้าว (ที่สีแล้ว) ถั่วเขียว
(ล่ำนที่อยู่ในฝัก) ถั่วดิน (ล่ำนที่อยู่ในฝัก)

¹ การปรากฏร่วมนกันของคำนามและคำลักษณนามที่แสดงไว้วิเคราะห์จากข้อมูลทีเก็บมาได้เป็นหลัก

ฝัก

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ส่วนของพืช
- กลุ่ม
- + เมล็ดภายใน

ปรากฏกับค่านาม มะขาม ข้าวโพนด ถั่วเขียว (เมื่อยังไม่ได้
ออกเป็นเม็ด) ถั่วดิน (เมื่อยังไม่ได้ออกเป็นเม็ด)

หน่อ

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ส่วนของพืช
- กลุ่ม
- + ทางขึ้นจากใต้ดิน

ปรากฏกับค่านาม หน่อไม้

ลำ (1)

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ส่วนของพืช
- กลุ่ม
- + มีข้อหรือปล้อง

ปรากฏกับค่านาม อ้อยยังไม่ได้ตัดจากต้น อ้อยตัดจากต้น

กลีบ

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ส่วนของพืช
- กลุ่ม
- + เรียงซ้อนกัน

ปรากฏกับคำนาม กระเทียม (ส่วนที่แยกออกจากกันได้)

พ่อน

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ส่วนของพืช
- + กลุ่ม
- + ต้นข้าวที่เกี่ยวข้องแล้ว

ปรากฏกับคำนาม ข้าวเกี่ยวแล้วมัดรวมกัน

ลอม

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ส่วนของพืช
- + กลุ่ม
- + ฟ่อนข้าว

ปรากฏกับคำนาม ฟ่อนข้าวที่กองรวมกัน

หรี

- ฮีวิต
- ลัถานที
- ภาชนะ
- อวัยวระ
- + ส่วนของพีช
- + กลุ่ม
- + กล้วย
- + ก้านเดียวกัน

ปรากฏกับค่านาม กล้วยหลาย ๆ ผลในก้านเดียวกัน

เครีอ

- ฮีวิต
- ลัถานที
- ภาชนะ
- อวัยวระ
- + ส่วนของพีช
- + กลุ่ม
- + กล้วย
- + กิ่งเดียวกัน

ปรากฏกับค่านาม กล้วยหลาย ๆ หรีในกิ่งเดียวกัน

ฮี่

- ฮีวิต
- ลัถานที
- ภาชนะ
- อวัยวระ
- ส่วนของพีช
- พาหณะ
- ทรง
- เทียบฮีวิต
- + เรียงเป็นฮี่

ปรากฏกับค่านาม พันคน พันสัตว์

นิ้ว

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- + อวัยวะ
- + หีบของ

ปรากฏกับคำนาม นิ้วคน นิ้วสัตว์

ตุ้

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- พาหนะ
- + ทรง
- + ใหญ่
- กลม
- ยาว
- + ส่วนของพาหนะ
- + กั้นแยกเป็นส่วน ๆ

ปรากฏกับคำนาม ตุ้รถไฟ

ห้อง

- ชีวิต
- + สถานที่
- เรือน
- ที่ดิน
- + กั้นแยกเป็นส่วน ๆ

ปรากฏกับคำนาม ห้องนอน ห้องเรียน

เล่ม (1)

- ฮีวีต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- + พาหนะ
- + เทียมวัว-ควาย

ปรากฏกับคำนาม เกรียน

ผืน (2)

- ฮีวีต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- พาหนะ
- + ทรง
- ใหญ่
- กลม
- ยาว
- + ทำจากผ้า

ปรากฏกับคำนาม ผ้าเช็ดตัว ผ้าขาวม้า ผ้าอ้อม ผ้าเช็ดหน้า
ผ้าขี้ริ้ว รง (เฉพาะผ้า)

ชั้น

- ฮีวีต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- พาหนะ
- ทรง
- เทียบฮีวีต
- + ลดหล่น

ปรากฏกับคำนาม ชั้นบันได

ปัง

- ฮีวีต
- + ล่ถานที่
- เรือน
- + ที่ดิน
- + ปลุกข้าว

ปรากฏกับค่านาม ี่นา

หาบ

- ฮีวีต
- ล่ถานที่
- + ภาชนะ
- + ถู

ปรากฏกับค่านาม กระลาด 2 ข้างสำหรับหาบ กระเชอ 2
ข้างสำหรับหาบ ถัง 2 ข้างสำหรับหาบ บัว 2 ข้าง
สำหรับหาบ ปีบ 2 ข้างสำหรับหาบ

กอง

- ฮีวีต
- ล่ถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- พกหนะ
- ทรง
- เกือบฮีวีต
- + กองรวมกัน

ปรากฏกับค่านาม ข้าว (ที่ตีแล้ว) กองรวมกัน ข้าว (ที่สีแล้ว)
กองรวมกัน

ตัว (1)

- + ฮีวีต
- มนุษย์
- + สัตว์

ปรากฏกับค่านาม กบ กุ้ง เขียด คางคก ข้าง เต่า ปลา
ปลาหมึก ปู เบ็ด หอย ัวว ลูกสัตว์

เป็นที่น่าสังเกตว่าคำลักษณนามในประเภทนี้ส่วนหนึ่งเป็นคำลักษณนามที่ปรากฏเฉพาะกับคำนามคำใดคำหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้พูดคำนามคำนั้นคู่กับคำลักษณนามคำนั้นไปเลย จึงทำให้ผู้พูดใช้คำลักษณนามเหมือนกันทุกคน เช่น คำลักษณนาม หรี เครือ บึง เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วคำนามที่มีลักษณะบางลักษณะเด่นมากกว่าลักษณะอื่น ซึ่งผู้พูดทุกคนมองเห็นเหมือนกัน จึงทำให้ใช้คำลักษณนามเหมือนกันทุกคน เช่น ขี้ กอง เป็นต้น

4.2 การใช้คำลักษณนามแบบมีการแปร การใช้คำลักษณนามประเภทนี้มีรูปแบบการใช้ 2 รูปแบบคือ

4.2.1 รูปแบบของการแปร

4.2.1.1 รูปแบบแรก ผู้บอกภาษาของทุกอายุทุกอาชีพจำนวนหนึ่งใช้คำ

ลักษณนามคำหนึ่งกับคำนามที่มีอรรถลักษณะร่วมกันกลุ่มหนึ่ง แต่ผู้บอกภาษาบางคนในบางอายุ บางอาชีพใช้คำลักษณนามคำอื่นเข้ามาปะปนกับคำลักษณนามดังกล่าวด้วย จึงทำให้เกิดการแปรในการใช้คำลักษณนามขึ้น ตัวอย่างเช่น

คำลักษณนาม อรรถลักษณะ คำนาม	อาชีพเกษตร			อาชีพค้าขาย		
	อายุ 12-19	อายุ 30-39	อายุ 50-59	อายุ 12-19	อายุ 30-39	อายุ 50-59
<u>หลัง (1)</u> [- ฮีวูด + ล่ถานที + เรือน] ภูมิ ฉาง บ้าน ศาลา โบสถ์ ล้วม ยุ้งข้าว กระท่อม โรงเรียน วัด	หลัง อัน ข้า ¹	หลัง อัน ข้า	หลัง อัน ข้า	หลัง อัน ข้า	หลัง อัน อัน	หลัง อัน ข้า

¹ข้า หมายถึง ใช้คำลักษณนามที่พ้องเสียงกับคำนาม เช่น วัด 3 วัด

คำลักษณะนาม อรรถลักษณะ คำนาม	อาชีพเกษตร			อาชีพค้าขาย		
	อายุ 12-19	อายุ 30-39	อายุ 50-59	อายุ 12-19	อายุ 30-39	อายุ 50-59
<u>ลูก (1)</u> [- ชีวิต - สถานที่ + ภาชนะ - คู่ - ข้างของคู่] บาตร กล้องกระดาษ กระโถน ฉาน ถัง ขวด กระเชอ กาละมัง ตะกร้า กระเป๋าลังเสื้อผ้า ฯลฯ	ลูก	ลูก	ลูก	ลูก	ลูก	ลูก
	อัน	อัน	อัน	อัน	খন	อัน
	খন	খন	খন	ใบ	อัน	খন
	ใบ		เข้า	খন	เข้า	ใบ
				เข้า		เข้า
<u>খন (1)</u> [- ชีวิต - สถานที่ + ภาชนะ - คู่ + ข้างของคู่] กระเชอข้างเดียว (ของคู่) กระจาดข้างเดียว (ของคู่) ปีบข้างเดียว (ของคู่) ครูดังข้างเดียว (ของคู่) บัวข้างเดียว (ของคู่)	খন	খন	খন	খন	খন	খন
	อัน	ลูก	ลูก	ลูก	ลูก	ลูก
				อัน		อัน

4.2.1.2 รูปแบบที่ล่อง ผู้บอกภาษาจำนวนหนึ่งในบางอายุบางอาชีพใช้คำ

ลักษณะนามคำเดียวกันกับคำนามที่มีอรรถลักษณะร่วมกัน กลุ่มหนึ่ง แต่คำลักษณะนามคำนั้นหายไปไม่ปรากฏ

ในผู้บอกภาษาในอายุหรือในอาชีพอื่น แต่มีคำลักษณะนามอื่นมาปรากฏแทน ตัวอย่าง เช่น

คำลักษณะนาม อรรถลักษณะ คำนาม	อาชีพเกษตร			อาชีพค้าขาย		
	12-19	30-39	50-59	12-19	30-39	50-59
<u>สำ</u> (2) [- ชีวิต - สถานที่ - ภาชนะ - อวัยวะ - ส่วนของพืช + พานะ - แล่นบนบก] เรือ เรือบิน	สำ	สำ	สำ	สำ	คัน	สำ
	อัน	อัน		คัน		คัน
	คัน	คัน		เครื่อง		
<u>ตา</u> [- ชีวิต - สถานที่ - ภาชนะ + อวัยวะ + มองเห็น] ตาคน ตาลัตว์	ข้า	ข้า	ข้า	ข้า	ลูก	ข้า
	ลูก	ลูก		ลูก	ข้าง	
		ข้าง				

คำลักษณนาม อรรถลักษณณ์ คำนาม	อาชีพเกษตร			อาชีพค้าขาย		
	12-19	30-39	50-59	12-19	30-39	50-59
<p>กง</p> <p>- ชีวิต</p> <p>- สถานที่</p> <p>- อวัยวะ</p> <p>- ส่วนของพืช</p> <p>- พหุชนะ</p> <p>+ ทรง</p> <p>+ ใหญ่</p> <p>+ กลม</p> <p>- ยาว</p> <p>+ ส่วนของพหุชนะ</p> <p>+ เคื่องที่</p> <p>ล้อเกวียน</p> <p>ล้อรถ</p>	<p>กง</p> <p>ข้า</p>	<p>กง</p> <p>อัน</p>	<p>กง</p>	<p>ข้า</p>	<p>ข้า</p> <p>อัน</p>	<p>ตีน</p>

การใช้คำลักษณนามแบบมีการแปรทั้ง 2 แบบนี้ มีเป็นจำนวนมาก คือ มีประมาณ 87 % ของคำลักษณนามทั้งหมดที่พบในการวิจัยครั้งนี้

4.2.2 การใช้คำลักษณนามตามตัวแปรอายุและอาชีพ ในการศึกษาการแปรในการใช้

คำลักษณนามนั้น จำเป็นจะต้องกำหนดคำลักษณนามหลักเสียก่อน แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าคำลักษณนามที่ผู้พูดแต่ละคนใช้นั้นตรงกันหรือแปรไปจากคำลักษณนามหลัก คำลักษณนามที่จะกำหนดให้เป็นคำลักษณนามหลักนั้น คือคำลักษณนามที่มีผู้พูดใช้มากกว่าคำลักษณนามอื่น ๆ ในข้อมูลที่เก็บมาได้ ในการนับว่ามีผู้พูดใช้คำลักษณนามใดนั้นนับจากจำนวนผู้พูดทั้งหมดที่ให้ข้อมูลไว้ ตัวอย่างเช่น

คำลักษณะนาม คัน ที่ใช้กับคำนาม รถไฟ เรือบิน ในตารางข้างล่างนี้

คำนาม	คำลักษณะนาม และจำนวนผู้บอกภาษาที่ใช้คำ ลักษณะนามนั้น				จำนวนผู้บอกภาษา ทั้งหมด
	คัน	ขบวน	ลำ	เครื่อง	
รถไฟ	<u>12</u>	6	-	-	18
เรือบิน	<u>11</u>	-	6	1	18

หรือคำลักษณะนาม องค์ ที่ใช้กับคำนาม ราชนิ ฮี ในตารางข้างล่างนี้

คำนาม	คำลักษณะนาม และจำนวนผู้บอกภาษาที่ใช้คำ ลักษณะนามนั้น		จำนวนผู้บอกภาษา ทั้งหมด
	องค์	คน	
ราชนิ	<u>17</u>	1	18
ฮี	<u>16</u>	2	18

จากตัวอย่างคำนาม รถไฟ เรือบิน ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้คำลักษณะนาม คัน จึงจัด
คำนามทั้ง 2 นี้ไว้กับคำลักษณะนาม คัน และกำหนดให้คำลักษณะนาม คัน เป็นคำลักษณะนามหลัก
ของคำนามทั้ง 2 นี้ ส่วนคำนาม ราชนิ ฮี ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้คำลักษณะนาม องค์ จึงจัด
คำนามเหล่านี้ไว้กับคำลักษณะนาม องค์ และกำหนดให้คำลักษณะนามดังกล่าวเป็นคำลักษณะนามหลัก
ของคำนามเหล่านี้ ส่วนคำลักษณะนามที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนน้อย เช่น ขบวน ลำ เครื่อง คน จะจัดไว้
ต่างหาก

คำลักษณนามทั้งหมดที่พบในการวิจัยครั้งนี้มี 166 คำ แต่คำลักษณนามที่นำมาคิดจำนวนครั้งของการแปรในการใช้คำลักษณนามมีจำนวน 103 คำ (ซึ่งเป็นผลรวมของคำลักษณนามหลัก 81 คำ กับคำลักษณนามที่ไม่มีการแปรดังได้กล่าวแล้ว 22 คำ) จะเห็นได้ว่ามีคำลักษณนามจำนวนหนึ่งหายไป คำลักษณนามที่หายไปนี้เป็นคำลักษณนามที่ผู้บอกภาษาใช้เป็นจำนวนน้อย ดังนั้นจึงไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นมาเป็นคำลักษณนามหลัก ผู้วิจัยได้นับดูว่าแต่ละกลุ่มอายุและอาชีพใช้คำลักษณนามแปรไปจากจำนวนคำลักษณนามที่นำมาพิจารณาการใช้แบบมีการแปรเท่าใด จำนวนการแปรและจำนวนที่คิดเป็นร้อยละได้แสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

ตารางแสดงจำนวนครั้งและอัตราการร้อยละของการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปร

อาชีพเกษตร			อาชีพค้าขาย		
อายุ	จำนวนครั้งของการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปร ¹	อัตราการร้อยละของการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปร	อายุ	จำนวนครั้งของการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปร ¹	อัตราการร้อยละของการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปร
12-19	54	51	12-19	49	47
30-39	58	56	30-39	61	59
50-59	48	46	50-59	48	46

ตารางข้างต้นแสดงว่า ผู้บอกภาษาอาชีพเกษตรและค้าขาย อายุ 12-19 ปี มีการใช้คำลักษณนามที่มีการแปรจากจำนวนที่นำมาพิจารณาการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปร คิดเป็นร้อยละ 51 และ 47 ตามลำดับ ผู้บอกภาษาอาชีพเกษตรและค้าขาย อายุ 30-39 ปี มีการใช้คำลักษณนามที่มีการแปรจากจำนวนที่นำมาพิจารณา คิดเป็นร้อยละ 56 และ 59 ตามลำดับ ผู้บอกภาษาอาชีพเกษตรและค้าขาย อายุ 50-59 ปี มีการใช้คำลักษณนามที่มีการแปรจากจำนวนที่นำมาพิจารณา คิดเป็นร้อยละ 46

¹ จากจำนวนคำลักษณนามที่นำมาพิจารณาทั้งหมด 103 คำ

ถ้าพิจารณาแต่ละกลุ่มอายุ จะเห็นได้ว่าผู้ทรงรุ่นกลาง (30-39 ปี) มีการใช้คำลักษณนาม จากจำนวนที่นำมาพิจารณาการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปรมากที่สุดคือประมาณร้อยละ 56 (อาชีพเกษตร) และ 59 (อาชีพค้าขาย) สำหรับกลุ่มอายุอีก 2 กลุ่ม คือกลุ่มอายุน้อยที่สุด (12-19 ปี) มีการแปรร้อยละ 51 (อาชีพเกษตร) และ 47 (อาชีพค้าขาย) และกลุ่มอายุแก่ที่สุด (50-59 ปี) มีการแปรร้อยละ 46 ในทั้ง 2 อาชีพ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว เราอาจสรุปได้ว่าผู้พูดภาษาไทยโคราชที่หมู่บ้านเชียงทับ ปรากฏว่า กลุ่มอายุรุ่นกลางมีการแปรในการใช้คำลักษณนามมากกว่ากลุ่มคนอายุน้อยและกลุ่มคนแก่ แต่เดิมผู้วิจัยคาดหวังไว้ว่ากลุ่มคนอายุมากเป็นกลุ่มคนที่มีการแปรในการใช้คำลักษณนามมาก กล่าวคือ กลุ่มคนแก่มีการแปรมากกว่ากลุ่มกลางมีการแปรลดลง และมีการแปรในการใช้คำลักษณนามลดลงอีกในกลุ่มคนอายุน้อย ทั้งนี้เพราะคนแก่หน้าจะมีความละเอียดในการเลือกใช้คำลักษณนาม การที่กลุ่มอายุรุ่นกลางมีการแปรในการใช้คำลักษณนามมากกว่ากลุ่มคนอายุน้อยนั้นก็ เป็นไปตามที่ได้สังเกตเห็น แต่การที่กลุ่มคนอายุรุ่นกลางมีการแปรมากกว่ากลุ่มคนแก่นั้นไม่ตรงกับที่ได้สังเกตเห็น ซึ่งน่าสนใจ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพื่อพิสูจน์ประเด็นนี้อีก โดยจำกัดคำลักษณนามให้น้อยลงและเก็บข้อมูลจากผู้พูดมากกว่าการศึกษาในครั้งนี้

สำหรับตัวแปรอาชีพนั้น แต่เดิมผู้วิจัยคาดว่าอาชีพค้าขายจะเป็นอาชีพที่มีการแปรในการใช้คำลักษณนามเกิดขึ้นมาก เพราะมีการติดต่อซื้อขายกับผู้อื่นอยู่เสมอ เมื่อพิจารณาตัวแปรอาชีพแล้วพบว่าอาชีพมีผลทำให้การแปรในการใช้คำลักษณนามมีความแตกต่างกันเล็กน้อยในกลุ่มอายุรุ่นกลาง คือร้อยละ 56 (อาชีพเกษตร) เทียบกับร้อยละ 59 (อาชีพค้าขาย) และกลุ่มคนแก่ คือร้อยละ 46 ในทั้ง 2 อาชีพ ส่วนในกลุ่มคนอายุน้อย อาชีพดูเหมือนจะทำให้มีความแตกต่างในเรื่องการแปรมากที่สุด คือร้อยละ 51 ในอาชีพเกษตร เทียบกับร้อยละ 47 ในอาชีพค้าขาย การที่ความแตกต่างเนื่องมาจากอาชีพมีมากที่สุดในกลุ่มคนอายุน้อย อาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก กลุ่มคนในวัยดังกล่าวอยู่ในวัยเริ่มทำงาน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ากลุ่มคนอายุน้อยในหมู่บ้านดังกล่าวนั้นทำงานหลายประเภท กล่าวคือ นอกจากทำนาหรือค้าขายแล้ว ยังรับจ้างทำงานตามโรงงาน หรือตามที่ดินของผู้อื่นตามฤดูกาลอีกด้วย ดังนั้นจึงทำให้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นเสมอ อาชีพจึงดูเหมือนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำลักษณนามของคนในกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ควรมีการศึกษาให้เฉพาะเจาะจงลงไปในอนาคต

4.3 ลักษณะการแปรของคำลักษณนาม จะเห็นได้ว่าการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปรนั้น มีจำนวนมากถึง 87. % ของคำลักษณนามทั้งหมดที่พบในการวิจัย เมื่อพิจารณาการแปรในการใช้คำลักษณนามแล้ว สามารถสรุปเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

4.3.1 การแปรแบบมีเงื่อนไขกำหนด เงื่อนไขที่มากำหนดการแปรในการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยโคราช ได้แก่ การมองวัตถุต่างมิติกันของผู้พูดภาษา และตัวภาษา การแปรแบบมีเงื่อนไขกำหนดนี้จะเกิดขึ้นเมื่อ

4.3.1.1 คำนามบางคำผู้บอกภาษาลำสามารถมองได้เป็นหลายมิติ ดังนั้นจึงมีผลต่อการใช้คำลักษณนาม ทำให้มีคำลักษณนามหลายคำปรากฏกับคำนามนั้น เพราะผู้บอกภาษามองคำนามต่างมิติกัน ผู้บอกภาษาลำนวนหนึ่งมองคำนามในมิติเดียวกัน ทำให้ใช้คำลักษณนามคำเดียวกัน แต่มีผู้บอกภาษาอีกกลุ่มหนึ่งมองมิติของคำนามในอีกมิติหนึ่งต่างออกไป ทำให้เกิดการแปรในการใช้คำลักษณนามขึ้น ตัวอย่างเช่น คำนาม ปืนโต (ไม่ใส่ลำย) ผู้บอกภาษาส่วนหนึ่งใช้คำลักษณนาม ขึ้น เพราะมองลักษณะ [+ ซ้อนกันเป็นตอน ๆ] ของคำนาม ในขณะที่ผู้บอกภาษาอีกกลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนาม ลูก(1) เพราะมองคำนามว่าเป็นภาชนะอย่างหนึ่งหรือรศลักษณะของคำลักษณนาม ขึ้น และ ลูก แสดงเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

<u>ขึ้น</u>	<u>ลูก(1)</u>
<ul style="list-style-type: none"> - ฮีริต - สถานที่ - ภาชนะ - อวัยวะ - ส่วนของพืช - พาหนะ - ทรง - เทียบฮีริต + ซ้อนกันเป็นตอน ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ฮีริต - สถานที่ + ภาชนะ - คู่ - ข้างของคู่

คำนาม ตาคน ตาสัตว์ ผู้บอกภาษาส่วนหนึ่งใช้คำลักษณนาม ตา กับคำนามทั้ง 2 คำนี้ เพราะมองลักษณะ [+ อวัยวะ, + มองเห็น] ของคำนาม แต่มีผู้บอกภาษาบางคนใช้คำลักษณนาม ลูก(3) กับคำนามดังกล่าว เพราะมองลักษณะของตาว่ามีลักษณะ [+ กลม, - ยาว] และมีบางคนใช้คำลักษณนาม ข้าง เพราะมองลักษณะ [+ แยกจากกัน] ของตา หรือรศลักษณะ

ของคำลักษณนาม ตา ลูก(3) ข้าง แสดงเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

<u>ตา</u>	<u>ลูก(3)</u>	<u>ข้าง</u>
$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{สถานที่} \\ - \text{ภาชนะ} \\ + \text{อวัยวะ} \\ + \text{มองเห็น} \end{array} \right]$	$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{สถานที่} \\ - \text{ภาชนะ} \\ - \text{ส่วนของพืช} \\ - \text{พาหนะ} \\ + \text{ทรง} \\ - \text{ใหญ่} \\ + \text{กลม} \\ - \text{ยาว} \end{array} \right]$	$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{สถานที่} \\ - \text{ภาชนะ} \\ - \text{อวัยวะ} \\ - \text{ส่วนของพืช} \\ - \text{พาหนะ} \\ - \text{ทรง} \\ - \text{เทียบชีวิต} \\ + \text{แยกจากกัน} \end{array} \right]$

ดังนี้ เป็นต้น

คำนาม หน้าต่าง ประตูไม้ ประตูเหล็ก ผู้บอกลาส่วนหนึ่งใช้คำลักษณนาม ช่อง เพราะมองคำนามเหล่านี้ว่ามีลักษณะ [+ ผ่านเข้าออก] ส่วนผู้บอกลาอีกกลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนาม บาน ซึ่งอาจเป็นเพราะมองว่ามี [+ ตัวเปิด-ปิด] ติดอยู่ด้วย จึงใช้คำลักษณนาม บาน อรรถลักษณะของคำลักษณนาม ช่อง และ บาน แสดงเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

<u>ช่อง</u>	<u>บาน</u>
$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{สถานที่} \\ - \text{ภาชนะ} \\ - \text{อวัยวะ} \\ - \text{ส่วนของพืช} \\ - \text{พาหนะ} \\ - \text{ทรง} \\ - \text{เทียบชีวิต} \\ + \text{ผ่านเข้าออก} \end{array} \right]$	$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{สถานที่} \\ - \text{ภาชนะ} \\ - \text{อวัยวะ} \\ - \text{ส่วนของพืช} \\ - \text{พาหนะ} \\ + \text{ทรง} \\ + \text{ใหญ่} \\ - \text{กลม} \\ + \text{ยาว} \\ + \text{ตัวเปิด-ปิด} \end{array} \right]$

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการแปรในการใช้คำลักษณนามเกิดขึ้นเนื่องจากผู้พูดมองคำนามต่างชนิดกัน

4.3.1.2 มีการใช้คำลักษณนามในลักษณะที่แปรจากลักษณะเฉพาะไปเป็นลักษณะทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ คำนามคำหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งมีลักษณะเฉพาะ ควรปรากฏกับคำลักษณนามคำหนึ่ง แต่ในบางครั้งผู้บอกภาษาใช้คำลักษณนามที่เข้ากับคำนามที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไป กับคำนามที่มีลักษณะเฉพาะคำนั้นหรือกลุ่มนั้น จึงทำให้เกิดการแปรในการใช้คำลักษณนามขึ้น ตัวอย่างเช่น คำนาม กษัตริย์ ราชนี ฤาษี ชี ลักษณะเฉพาะคือ เป็นกลุ่มคนที่คนทั่วไปให้ความเคารพจึงควรใช้คำลักษณนาม องค์(1) [+ มนุษย์, + เคารพ] ซึ่งมีผู้บอกภาษากลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนามตามนี้ แต่มีผู้บอกภาษาอีกกลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนาม คน(1) [+ มนุษย์, - เคารพ] ซึ่งใช้กับคนทั่ว ๆ ไป กับคำนามกลุ่มนี้ จะเห็นได้ว่าการแปรในการใช้คำลักษณนามจากคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเฉพาะคือ คำลักษณนาม องค์(1) ไปเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ คำลักษณนาม คน(1)

คำนาม ต้นปอหลาย ๆ ต้นเกิดรวมกัน ต้นกระชายหลาย ๆ ต้นเกิดรวมกัน ซึ่งคำนามมีลักษณะเฉพาะคือ เป็นต้นพืชที่ขึ้นอยู่เป็นกลุ่ม จึงควรใช้คำลักษณนาม กอ [+ ชีวิต, - มนุษย์, - สัตว์, + กลุ่ม] ซึ่งมีผู้บอกภาษากลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนามตามนี้ แต่มีผู้บอกภาษาอีกกลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนาม ต้น(1) [+ ชีวิต, - มนุษย์, - สัตว์, - กลุ่ม] ซึ่งใช้กับต้นไม้มันเดี่ยว ๆ กับคำนามกลุ่มนี้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการแปรในการใช้คำลักษณนามจากคำลักษณนามที่มีลักษณะเฉพาะกว่าคือคำลักษณนาม กอ ไปเป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไปกว่า คือคำลักษณนาม ต้น(1) การใช้คำลักษณนามที่มีการแปรในประเภทนี้ส่วนใหญ่มักเป็นการแปรจากคำลักษณนามที่มีลักษณะเฉพาะไปเป็นคำลักษณนาม อัน ซึ่งมีลักษณะทั่ว ๆ ไปมาก ดังตัวอย่าง คำนาม ดินล่อส ดินล่อไม้ ดินล่อหิน ขอล็อค มีผู้บอกภาษาใช้คำลักษณนาม แท่ง ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะเฉพาะกว่า คือมีลักษณะ [+ กลม, + ยาว, + เนื้อในเกาะกันแน่น] แต่มีผู้บอกภาษาบางคนใช้คำลักษณนาม อัน ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไปมาก อรรถลักษณะของคำลักษณนาม แท่ง และ อัน แสดงเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

แท่ง

- ซีริต
- ลัถานที
- ภาชนะ
- อวียวะ
- ส่วนของพีช
- พาหนะ
- + ทรง
- ใหญ่
- + กลม
- + ยาว
- + เนื้อใน เกาะรวมกัน

อัน

- ซีริต
- ลัถานที
- ภาชนะ
- อวียวะ
- ส่วนของพีช
- พาหนะ
- ทรง
- เทียบซีริต

คำนาม รูป ตะปู ลูกกุญแจ ผู้บอกภาษากลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนาม ดอก(2) ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะเฉพาะ คือผู้บอกภาษานำคำนามไปเทียบกับดอกไม้ แต่มีผู้บอกภาษาอีกกลุ่มหนึ่งใช้คำลักษณนาม อัน อรรถลักษณะของคำลักษณนาม ดอก(2) และ อัน แสดงเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

ดอก(2)

- ซีริต
- ลัถานที
- ภาชนะ
- อวียวะ
- ส่วนของพีช
- พาหนะ
- ทรง
- + เทียบซีริต
- + เทียบดอกไม้

อัน

- ซีริต
- ลัถานที
- ภาชนะ
- อวียวะ
- ส่วนของพีช
- พาหนะ
- ทรง
- เทียบซีริต

การใช้คำลักษณนามจากคำลักษณนามที่มีลักษณะเฉพาะไปเป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไปนี้ ทำให้เกิดการแปรในการใช้คำลักษณนามขึ้น

4.3.1.3 มีการนำเอาคำลักษณนามที่ยืมมาจากภาษาไทยกลางเข้ามาใช้ เมื่อพิจารณาการแปรในการใช้คำลักษณนามในหมู่บ้านดังกล่าว การแปรในประเภทนี้มีน้อยกว่าประเภทอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามการนำเอาคำลักษณนามในภาษาไทยกลางเข้ามาใช้ก็เป็นการแปรประเภทหนึ่งที่ปรากฏอยู่เช่นกัน ตัวอย่างเช่น คำนาม ล่มต หนังสือ มีผู้ออกภาษาใช้คำลักษณนาม หัว (2) แต่มีผู้ออกภาษาบางคนใช้คำลักษณนาม เล่ม (3) ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ยืมมาจากภาษาไทยกลางเข้ามาใช้ คำลักษณนามทั้ง 2 แสดงความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

หัว (2)

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- พาหนะ
- + ทรง
- ใหญ่
- กลม
- ยาว
- + มีทางหัวทางท้าย

เล่ม (3)

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- พาหนะ
- + ทรง
- ใหญ่
- กลม
- ยาว
- + สี่เหลี่ยม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนามล้อเกวียน ล้อรถ มีผู้ออกภาษาใช้กับคำลักษณนาม กง แต่มีผู้ออกภาษาบางคนใช้คำลักษณนาม ล้อ ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ยืมมาจากภาษาไทยกลางกับคำนามเหล่านี้ คำลักษณนามทั้ง 2 แสดงความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

กง

- ฮิวิต
- ล่ถานท่
- ภาขนะ
- อว้ยวะ
- ล่่วนของพีช
- พาหนะ
- + ทรง
- + ใหญ่
- + กลม
- ยาว
- + ล่่วนของพาหนะ
- + เคสี่อนท่
- เทียบอว้ยวะ

ล้

- ฮิวิต
- ล่ถานท่
- ภาขนะ
- อว้ยวะ
- ล่่วนของพีช
- พาหนะ
- + ทรง
- + ใหญ่
- + กลม
- ยาว
- + ล่่วนของพาหนะ
- + เคสี่อนท่
- เทียบอว้ยวะ

ค่านามประเภทภาขนะต่าง ๆ ในภาษาไทยโคราชมักใช้กับคำลักษณนาม ลูก(1) แต่มีผู้บอกภาษาบางคนใช้ค่านามกลุ่มภาขนะ เช่น ขวด จาน บาตร กระเป๋า ฯลฯ กับคำลักษณนาม ใบ(1) ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ยืมมาจากภาษาไทยกลาง คำลักษณนามทั้ง 2 แสดงความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

ลูก(1)

- ฮิวิต
- ล่ถานท่
- + ภาขนะ
- ด้
- ข้างของด้

ใบ(1)

- ฮิวิต
- ล่ถานท่
- + ภาขนะ
- ด้
- ข้างของด้

การนำเอาคำลักษณนามในภาษาไทยกลางเข้ามาใช้ปะปนกับคำลักษณนามภาษาไทยโคราช เป็นการแปรในการใช้คำลักษณนามอีกประเภทหนึ่งที่ปรากฏอยู่เช่นกัน

4.3.2 การแปรแบบอิสระ หรือการแปรแบบไม่มีเงื่อนไขกำหนด คือผู้ออกภาษาใช้ คำลักษณะนามมากกว่า 1 คำ สลับกันไปมา ตัวอย่าง เช่น คำนามจำพวกผลของพืชที่เป็นผลเดี่ยว ๆ เช่น กล้วย ฝรั่ง ลำไย แดงโม ฯลฯ ผู้ออกภาษาใช้คำลักษณะนาม ลูก(2) และ หน่วย สลับกันไปมาทั้ง 2 คำ คำลักษณะนาม ลูก(2) และ หน่วย แสดงความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

ลูก(2) และ หน่วย

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- + ส่วนของพืช
- กลุ่ม
- + ผลพืช
- ขนาดเล็ก

คำนาม เข็มขัด สายไฟ สายวัดตัว โข่ ผู้ออกภาษาใช้คำลักษณะนาม เส้น และ สาย(1) สลับกันไปมา คำลักษณะนาม เส้น และ สาย(1) แสดงความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

เส้น และ สาย(1)

- ชีวิต
- สถานที่
- ภาชนะ
- อวัยวะ
- ส่วนของพืช
- พาหนะ
- + ทรง
- ใหญ่
- กลม
- + ยาว

ดังนี้ เป็นต้น

4.4 จำนวนคำลักษณะนาม ในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะศึกษา เรื่องการใช้คำลักษณะนามในภาษาไทยโคราชว่า เป็นอย่างไรแล้ว ยังพิจารณาถึงเรื่องจำนวนของคำลักษณะนามที่ผู้พูดในแต่ละอายุและอาชีพใช้ด้วย เพื่อดูว่าผู้พูดที่มีอายุและอาชีพต่างกันนั้น มีจำนวนคำลักษณะนามใช้แตกต่างกันหรือไม่ ตามที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้แต่เดิมว่าผู้พูดอาชีพค้าขาย และผู้พูดในกลุ่มอายุ 50-59 ปี จะมีจำนวนคำลักษณะนามใช้มากกว่ากลุ่มอื่น การนับจำนวนคำลักษณะนามที่ผู้พูดแต่ละอายุและอาชีพใช้นับโดยดูจากการใช้คำลักษณะนามกับกลุ่มคำนามที่มีอรรถลักษณะร่วมกัน อายุใดใช้คำลักษณะนามนั้นกับคำนามคำใดก็ตามในกลุ่มจะนับว่ามีคำลักษณะนามใช้ 1 คำ ตัวอย่างเช่น

คำลักษณะนาม และอรรถลักษณะ	คำนามที่ปรากฏ กับคำลักษณะนาม	อาชีพเกษตร			อาชีพค้าขาย		
		กลุ่มอายุ 12-19 ปี	กลุ่มอายุ 30-39 ปี	กลุ่มอายุ 50-59 ปี	กลุ่มอายุ 12-19 ปี	กลุ่มอายุ 30-39 ปี	กลุ่มอายุ 50-59 ปี
<u>ดอก (2)</u>							
<ul style="list-style-type: none"> - ชีวิต - สถานที่ - ภาชนะ - อวัยวะ - ส่วนของพืช - พาหนะ - ทรง + เทียบชีวิต + เทียบดอกไม้ 	ตะปู	+ ¹	+	+	+	+	+
	รูป	+	+	+	+	+	+
	ลูกกุญแจ	-	-	-	+	+	-
<u>ปาก</u>							
<ul style="list-style-type: none"> - ชีวิต - สถานที่ - ภาชนะ + อวัยวะ + ทางผ่าน อาหารน้ำ อากาศ 	ปากคน	-	+	+	+	+	+
	ปากสัตว์	-	+	+	+	-	+

¹ เครื่องหมาย + หมายถึง ผู้พูดอายุนั้นมีคำลักษณะนามคำนั้นใช้ ส่วน เครื่องหมาย - มีความหมายในทางตรงกันข้าม

จากตัวอย่าง คำลักษณะนาม ตอก(2) ผู้พูดทุกคนมีคำลักษณะนามคำนี้ใช้ ส่วนคำลักษณะนาม ปาก นั้น เฉพาะผู้พูดที่มีอายุ 12-19 ปี เท่านั้นที่ไม่มีคำลักษณะนามนี้ใช้ ผู้พูดอายุอื่น ๆ มีคำลักษณะนามคำนี้ใช้ทั้งสิ้น ผู้พูดกลุ่มอายุต่าง ๆ มีจำนวนคำลักษณะนามที่ใช้แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางดังนี้

ตารางแสดงจำนวนคำลักษณะนามของผู้พูดทุกอายุและทุกอาชีพ

เพศชาย			คำชาย		
12-19 ปี	30-39 ปี	50-59 ปี	12-19 ปี	30-39 ปี	50-59 ปี
115 คำ	121 คำ	128 คำ	129 คำ	118 คำ	130 คำ

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดที่มีอายุต่างกันและอาชีพต่างกันมีจำนวนคำลักษณะนามใช้ต่างกัน ในอาชีพเกษตรผู้พูดกลุ่มอายุน้อยที่สุดมีจำนวนคำลักษณะนาม 115 คำ ผู้พูดรุ่นกลางมีจำนวนคำลักษณะนาม 121 คำ และผู้พูดกลุ่มคนแก่มีจำนวนคำลักษณะนาม 128 คำ ในอาชีพค้าขายผู้พูดกลุ่มอายุน้อยที่สุดมีจำนวนคำลักษณะนาม 129 คำ ผู้พูดรุ่นกลางมีจำนวนคำลักษณะนาม 118 คำ และผู้พูดกลุ่มคนแก่มีจำนวนคำลักษณะนาม 130 คำ¹

เมื่อพิจารณานับจำนวนคำลักษณะนามทั้งหมดในแต่ละอาชีพโดยไม่คำนึงถึงอายุแล้ว พบว่าอาชีพค้าขายมีจำนวนคำลักษณะนามใช้มากกว่าอาชีพเกษตร (377 คำ เทียบกับ 364 คำ ตามลำดับ) ทั้งนี้เป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้คาดหวังไว้ เหตุผลที่ผู้พูดอาชีพค้าขายมีคำลักษณะนามใช้มากกว่าผู้พูดอาชีพเกษตร อาจเป็นเพราะคนในอาชีพนี้มีโอกาสติดต่อกับค้าขายกับคนหลายกลุ่มที่พูดภาษาต่าง ๆ กัน และต้องคลุกคลีกับการนับจำนวนสิ่งของมากกว่าผู้พูดในอาชีพเกษตร จึงทำให้มีคำลักษณะนามใช้มาก

¹ผู้วิจัยได้นับจำนวนคำลักษณะนามที่ผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มอายุในอาชีพเกษตรมีใช้ร่วมกันได้จำนวน 98 คำ สำหรับคำลักษณะนามที่ผู้พูดทั้ง 3 กลุ่มอายุในอาชีพค้าขายมีใช้ร่วมกันมีจำนวน 103 คำ

เมื่อพิจารณาคำนวนคำลักษณนามทั้งหมดในแต่ละอายุโดยไม่คำนึงถึงอาชีพแล้ว พบว่า ผู้พูดกลุ่มคนแก่มีจำนวนคำลักษณนามใช้มากกว่าผู้พูดกลุ่มอายุอื่น (258 คำ) ทั้งนี้เป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้ เหตุผลที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะผู้พูดกลุ่มอายุดังกล่าวมีความละเอียดในการเลือกใช้คำลักษณนามมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาการใช้คำลักษณนามของผู้พูดทุกอายุและอาชีพแล้วพบว่า มีการใช้คำลักษณนามแปรไปเป็นคำลักษณนาม อัน ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะไม่เฉพาะมาก ดังนั้นคำลักษณนาม อัน จึงน่าจะมีผลต่อจำนวนคำลักษณนามของผู้พูดกลุ่มต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงได้นับจำนวนครั้งของการใช้คำลักษณนาม อัน ของผู้พูด ผลปรากฏว่าผู้พูดในอาชีพเกษตร กลุ่มอายุน้อยมีการใช้คำลักษณนาม อัน มากที่สุด ซึ่งอาจมีผลทำให้มีคำลักษณนามใช้น้อยกว่าอายุอื่น ๆ ในอาชีพเดียวกัน (115 คำ เทียบกับ 121 คำ และ 128 คำ ตามลำดับ) ผู้พูดรุ่นกลางก็มีการใช้คำลักษณนาม อัน มากเช่นกัน ส่วนผู้พูดกลุ่มคนแก่มีการใช้คำลักษณนาม อัน น้อยกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ในอาชีพค้าขาย กลุ่มผู้พูดรุ่นกลางมีการใช้คำลักษณนาม อัน มากกว่าผู้พูดกลุ่มอายุอื่น ๆ และนอกจากนี้ ดังได้แสดงและให้ข้อสังเกตไว้ว่าผู้พูดรุ่นกลางในทั้ง 2 อาชีพ มีจำนวนครั้งในการใช้คำลักษณนามแบบมีการแปรมากกว่ากลุ่มอายุอื่น (ดู 4.2.2) และเมื่อนับจำนวนครั้งของการใช้คำลักษณนาม อัน ปรากฏว่าผู้พูดกลุ่มดังกล่าวมีจำนวนครั้งในการใช้คำลักษณนาม อัน มากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ (ในอาชีพค้าขาย) และมีจำนวนไม่ต่างจากกลุ่มอายุน้อยเท่าใดนัก (ในอาชีพเกษตร) ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าการแปรในการใช้คำลักษณนามในหมู่บ้านดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการแปรไปใช้คำลักษณนาม อัน ผู้พูดมีจำนวนคำลักษณนามมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการใช้คำลักษณนาม อัน กล่าวคือถ้าใช้คำลักษณนาม อัน มาก คำลักษณนามที่ใช้จะน้อยลงด้วย

จากผลการศึกษา เรื่องการแปรในการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยโคราช พอจะสรุปได้ดังนี้คือ การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยโคราชมีการแปรเกิดขึ้นมาก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าคำลักษณนามในภาษาดังกล่าวอยู่ในภาวะที่กำลังจะเกิดการเปลี่ยนแปลง การแปรในการใช้คำลักษณนามเกิดขึ้นเพราะ การมองมิติของสิ่งของต่างกันของผู้บอกราย การนำเอาคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามบางชนิดที่มีลักษณะเฉพาะมาใช้กับคำนามที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไปกว่า การยืมคำลักษณนามในภาษาถิ่นอื่นเข้ามาใช้ปะปนกับคำลักษณนามในภาษาไทยโคราช และการใช้คำลักษณนามแบบการแปรอิสระ ตัวแปรทางสังคมที่กำหนดไว้เพื่อศึกษาการแปรในการใช้คำลักษณนาม คืออายุและอาชีพ

ดูเหมือนจะมีผลต่อการใช้คำลักษณนามทั้งในด้านจำนวน และการใช้คำลักษณนาม อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ข้อสรุปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย